

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedés.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.

Hirdetések és Nyilat. tér díja előre fizetendő.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Fogarasmegye ipara, kereskedelme és közgazdasága.

— Második közlemény. —

Az 1909. év lefolyása alatt a brassói iparkamara körébe tartozó négy vármegyében a puhafa kereskedelem nagyjában normálisnak mondható. Ámbár az első hónapjaiban elég nagy nehézségekkel kellett megküzdeni, a viszonyok a reá következő őszi idényben sokat javultak, mivel az élénkebb kivitel következtében a belföldi piac nemcsak az árakra nézve tett engedményeket, hanem — ami éppen olyan fontos — a minőségre nézve is elnézőbb lett. Nagy hátrányára van azonban a puhafaüzletnek a vasuti díjszabás kedvezőtlen volta, amely miatt a mellékterményekkel, mint például fenyőfa, cserháj, szőlőkaró, rudak, hulladék anyag, rőzse, stb. nem kereskedhetni és ezek használatlanul vesznek el, a magas fuvarbér miatt. Sok ezer hold bükkfaerdő is hever kihasználatlanul a magas fuvardíj miatt, ez pedig óriási nagy kár. Továbbá az államvasutaknál napirenden levő vagonhiány, vagy az, hogy alkalmatlan vagonokat ad oda, amelybe a berakás drága, míg a kőszén, téglák és kő továbbító állomások olyan vagonokat kapnak, amelyek a faberakáshoz alkalmatlanok. Sok hátrány származik az állomások szűk térvizonyaiából és a tulmagas helybérből, amit a vasut beszed. Zavarok vannak még a tájékozatlan hivatalnokok tévedései miatt is, a fuvardíj kiszámításnál. A határrendőrség pedig külföldről behozott famunkások fölösleges zaklatása folytán drágítja a munkabért és így a puhafa kereskedelem terén még igen sok hiba vár javításra.

A keményfa ipar terén az elmúlt évben sem javultak a viszonyok. A fűrésztelepeknek mostoha viszonyokkal kell küzdeniök mindig. Ilyen például a magas fuvarbér, az árverésre kerülő erdők csekély száma, ami miatt a telepek nyersanyaggal nem láthatják el magukat s az orosz és a tengerentuli áru miatt amugy is leszorított magyar fa hovatovább letűnik a külföldi piacról. Nehézséget okoz még a nyersanyagok az erdőségekből való kifuvározása is, mert

erre csak igen rövid időszak van engedve, s e miatt nagy károkat szenvednek a vállalatok. Rendkívül fontos tehát, hogy az erdőségekből való kifuvározást az egész éven át megengedjék.

Mig Brassó, Szeben és Nagyküküllő megyék jelentékeny módon szerepelnek az erdőeladási rovatban, addig Fogarasmegyében az 1909. évben nagyobb erdei faeladások nem fordultak elő.

A különböző kereskedelmi ágak rovatában látjuk, hogy a vas és üveg kereskedésnél az árak csökkentek, sőt a porcellánok árai is. Mig ellenben a kőedényáru, a magas munkabér folytán emelkedett. A bőrkereskedésnél azonban zavarok jelentkeztek, egyrészt a rossz terméseredmény miatt, mert a magas takarmányárak átmentek az 1909. évre is, s sok marhát vágta, az év elején nyersbőr-fölösleg mutatkozott. A csizmadíák és cipészek azonban keveset adtak el a vásárokon. Augusztus hóban nagy izgalom állt be a bőripar terén, az amerikai bőrvámok teljes megszűnése következtében, mert Amerika élénken vásárolt s a nyersbőr árai egyszerre felszöktek, a készáru azonban nem emelkedett, mert a falusi lakosság nem vásárolt.

Az új gyárüzemek terén szomorú szívvel látjuk Fogaras hátramaradottságát. Amig Brassó megyében 8 nagy gyárüzem nyit meg, Szeben megyében hét, Nagyküküllő megyében 16, addig Fogarasmegyében csupán egyetlen szerény vámmalom keletkezett Szunyogszáken, 8700 kor. tőkével. De ezzel szemben megszűnt egy ipari szeszgyár Fogarason. Szeben és Fogarasmegyében az iparfelügyelet alá tartozó üzemek száma 288, a gőzkazánok száma 255.

A kerület négy iparszövetkezete közül három eredményesen működik, csupán a brassói hitelszövetkezetet kellett felszámolni, de itt természetesen az egyetértés hiánya volt az ok és nem az életképesség hiánya. Az elmúlt évben vármegyénkben 1266 egyén vándorolt ki, visszavándorolt 183. Figyelemre méltó jelenség, hogy Brassó megyéből csak 55 kivándorlót jelez a statisztika, míg Nagyküküllőből 2404-et. Hogy miért olyan kevés a kivándorló Brassó megyében és

miért oly sok Nagyküküllőben, azt rövidesen bajos volna megmagyarázni.

A minket különösebben érdeklő zernesti cellulóze gyárnak sokat kellett küzdenie a külföld, különösen Skandinávia egyre fokozódó versenyével, úgy hogy nem tudta gyártmányait értékesíteni, sőt az üzemet részben redukálnia kellett. A zernesti gyár is a fuvardíjak magassága miatt panaszkodik, és hogy semmi kérése e tárgyban nem nyer kedvező elintézt.

Pedig minden támogatást megérdemelne ez az egyetlen nagyarányú gyárunk, amely szorgalmasan fenntartja a külfölddel összeköttetéseit és jó hirt szerz a magyar papirgyártásnak. Így az elmúlt évben is exportált Olaszországba 320 vaggont, Ausztriába 295 vaggont, Franciaországba 163, Németországba 72, Amerikába 37. Romániába 9, Angliába 2, Belgiumba 1, összesen 906 vagon árut.

A zernesti gyár is panaszkodik úgy a fuvarberek magassága, mint az ausztriai olcsó árak miatt, amellyel szemben a nyersanyag beszerzési ára nem áll arányban mert folyton drágul, a készáru pedig hanyatlik.

A hus kivitele is élénk volt, általában kedvezők voltak a viszonyok, s ezzel szemben az árak mégis emelkedtek. Fogarason 795 marha és bivaly került a vágóhidra, 1270 drb. növénydékmarha és borju 1787 darab juh, 7254 bárány, 2396 drb. sertés.

A szeszgyártás megyénkben szintén nehézségekkel küzdött, amennyiben kukorica nem termett, s ezt szeszgyárunk a Bácskából szerezte be, ami minden métermázsánál 3 korona áremelkedést jelent. Ez a szeszgyárunk is a fuvarbér drágulása miatt panaszkodik.

A hitelszövetkezetek is szaporodtak vármegyénkben az elmúlt évben, még pedig alakult egy Hersényben, Persány, Kórb, Alsóuca, Felsőszombatfiván és Fogarason egy-egy, s így Fogarasmegyében összesen 33 ilyen intézmény működik.

A fogarasi vasatállomáson le és feladás az 1909. évben összesen 13313 tonna volt, elenyészően csekély a kerület többi, központi állomásainak te-

heráru forgalmával szemben. A postaforgalomban érkezett 454376 levél és zárt levelező-lap. 254488 levelező-lap. 190.006 nyomtatvány, 185.380 portómentes küldemény. Érkezett 36.036 ajánlott levél, 71.084 csomag, — feladatott 34.996 ajánlott levél, 32.084 csomag.

Érkezett továbbá 9256 pénzeslevél, feladatott 5564. Utánvételes levél és csomag 22.152. Utalvány jött 45.464 darab 3,350.000 korona értékben, feladatott 73.787 darab, 3,522.119 korona értékben. Távirat volt 13.835 darab, a postatakarék és cheque forgalomban befizetés történt 3,778.580 kpr. Kifizetés 950.158 kor. Távbeszélő állomás van 51, előfizető 48.

A betegségélyezés állapota vármegyénkben a következő: A tagok száma: betegség esetére biztosított van 895, balesetre 1461. Keresetképtelen tagok augusztusban 977, gyógykezelt keresetképtelen tag 87, családtag 17. Segélyezési kiadás 4671 kor., kezelési költség 3760 kor., leltár leírás 43 kor. Jövedelmek tagjárulékból 21.477 kor. egyéb 37 kor. Felesleg 6257 kor.

Azt hisszük, hogy bár kissé hosszadalmasan, de legalább részletesen és világosan előadtuk a vármegye minden egyes ipari, kereskedelmi és közgazdasági ágának állapotát és reméljük, hogy ezzel felkeltettük az érdeklődést az illetékes körökben, hogy a bajokat orvosolni, a szükséges helyeken a sebeket betapasztani siessenek. Halmy Gyula.

Tanév elején.

Megnyitlak az iskolák kapui, megcsendültek a tudomány hangjai! Milyen szépen, hivatásosan szólnak a harangok. Minden csengésük a szívekbe nyilallik. Valami édes érzelem fut mi rajtunk át, mely befűdi a háttér sötét részeit.

Örömtelt szívvel látjuk, a zsenge gyermekemet, a mint táblával a hóna alatt, a tudás forrásához siet, az apró gimnázistákat, amint egy csomó könyvvel igyekeznek a kultura templomába — az iskolába.

De rögtön bánat száll lelkünkre, melyet a vidám kacagás nem tud eltakarni, — középiskolából kikerült ifju sorsa, végzete.

Most a tanév elején ismét aktuálissá válik a pályaválasztás kérdése, mikor ezer meg ezer ifjut az egyetem nyel el s csak elenyésző kevés az a rész, aki ipari, kereskedelmi pályán keresi boldogulását.

Amint a lapok tudósításaiból látjuk, ifjaink legnagyobb része az egyetemre fordul, anélkül, hogy e lépés előtt meggondolnák, úgy ők, mint szüleik azt a nagy kockázatot, amivel jelen viszonyaink között jár, a tudományos pályán való megélhetés. Vegyük a legjobb esetet, t. i. azt, hogy az ifju minden akadály nélkül keresztül küzd magát az évek hosszú során át tartó egyetemi életen s kezében a diplomával kikerül az életbe, hogy mint orvos, ügyvéd, mérnök vagy tanár existenciát teremtsen magának.

Ezen diplomás emberek legnagyobb részére szemoru csalódás vár. A többség nem rendelkezik annyi anyagi erővel, hogy tanulmányait befejezván, rögtön önállósítsa magát. Egy része nem is akar önállóan működni, hanem állami szolgálatot keres, vagy valamelyik nagy vállalat kötelékébe akar jutni. Az eredmény épen nem a legkedve-

zőbb. Hivatalaink nem elegendők az évről-évre nagyobb számmal jelentkező jogvégzett ifjak befogadására.

Egy része ezeknek ügyvédi irodában sanyalódik, másik része, hol mint dijak, napidijas kénytelen működni oly silány bérért, ami igazán indokolatlanná teszi a drága és sokaknál bizony keserves egyetemi éveket. Csak egy kis töredék jut, valamelyes existenciához, mint önálló ügyvéd, vagy mint állami hivatalnok, de ezek legnagyobb része szintén csak vegetál. — Keserves és elszomorító a mérnökök helyzete. Országunkban a gyár nagyon kevés, iparvállalataink tengődnek s ily körülmények közt elképzelhető, hogy a mérnökökre nem valami rózsás jövő vár. Legnagyobb része a 80—100 koronás rajzoló állásra jelentkezőknek diplomás mérnök s még nagyon sok azoknak a száma, kiket nem tudunk foglalkoztatni, akik jóformán éheznek.

Kevés kivétellel ugyanez áll az orvosokra is. Kórházaink a jelentkező új orvosok csak igen kis részének adhatnak alkalmazást. Sok orvos boldog, ha egy 800—1000 koronás községi orvosi állást kap valamelyik isten háta mögötti kis faluban.

A tanárok sorsáról igazán jobb hallgatni. Leckeadással, korrepetitorkodással kell legnagyobb részének foglalkozni.

Az itt elmondottak bizony nagyon szomorú dolgok s csak a szülőknél áll, hogy ez a tarthatatlan állapot megváltozzék. Szünjék meg az évtizedek előitélete és nembánomsága. — Nem birunk foglalkoztatni annyi diplomás embert? Adjuk tehát olyan pályára az ifjakat, amely jelen viszonyainkat tekintve, legalább bizonyos mértékben garanciát nyújt arra nézve, hogy a pályavégzettek számára biztos megélhetés nyíljon.

Ezer és ezer ága fog megnyitni nálunk az iparnak és a kereskedelemnek, az önálló

T Á R C A.

Fáradt vagyok.

Fáradt vagyok, nagyon fáradt,
Testem megtört, torkom száradt...
Ugy vágyom a pihenésre...
Le a sirba, le a mélybe.

Fáradt vagyok, fáradt nagyon,
Nincsen itt már semmi nyugtom...
A fejem fáj, szívem beteg...
Én elmegyek, én elmegyek!

Fáradt vagyok, nagyon fáradt,
Vérem sincs több, arcom sápadt...
Olyan vagyok, mint a halál...
Csak jönne már, csak jönne már!

N. Á.

A medve erejéről és étvágyáról.

A „Fogaras és Vidéke” számára: Irta: Rigly János.
(Folyt. és vége.)

Ahogy odaért minden széttekintés, szimatolás, vagy félelem nélkül s a mi fő, kitűnő étvágygyal fogott a vacsora elköltéséhez, a lovat faránál kezdte meg, kényelmesen „ülve” vacsorált. Körül-belül az egyik hátulsó combot már el is fogyasztotta, midőn ismét ropogás hallatszott; amidőn ezt a vacsorázó medvét meghallotta, hirtelen pár ugrással eltűnt a sűrűségben, a másik oldalról azonban megjelent egy nagy szürke medve, ez sem gyanakodott semmire, egyo-

nesen a dögnek tartott, ott szimatolt s néhányszor csendesesen morgott; alkalmasint megérezte az előbbeni mackónak a szimatát s ez nem tetszhetett neki. Egyszer körüment a dögél, aztán minden gondolkodás nélkül jobb első lábának körmeit a ló nyakába vágta és egész könnyedén elhuzta a dögöt az erdő széléig — 30 lépés távolságra, ott aztán hozzá fogott ő is a falatozáshoz. Érdekes látvány volt, hogy milyen kitűnő étvágygyal evett, hol állva, hol ülve; midőn a javarészt leette megfordította a dögöt és újból neki fogott; 28 percig lakmározott, míg jollakott, aztán ismét azon az uton, amelyen jött, eltávozott. Én azután lejöttek és a hold fényénél megvizsgáltam a dögöt, hogy mennyit is fogyaszthatott el? A lónak a hátulsó részéről a hust mind leette, csakis az eleje maradt meg.

Igy sokszor alkalmam volt megfigyelni hatalmas erejüket és étvágyukat, de mindig csodálkozásba ejtett, amit tapasztaltam.

A mult őszön rókalesen voltam egy szép holdvilágos estén. Alig hogy ültem a patak mentén, máris szembe jött egy medve két bocsával; szelet nem vehettek rólam, mert jó széllel ültem, észre sem vehettek, mert kitűnő fedezetem volt. Tőlem mintegy 40 lépésre megálltak egy vadalma-fa alatt, és ott vidáman hozzáfogtak a keresett csemegéhez. Érdekes volt nézni a két bocsot, mily fürgén és játszadozva szedték fel a fa alól az almákat egy utolsó darabig; onnan aztán felmentek az oldalba egy másik fa

alá. Végtelenül sajnáltam, hogy az ottani étvágyukat nem láthattam; de másnap csupa kíváncsiságból felmentem megnézni, hogy ott is mind felették-e? Bizony ott is úgy végeztek, mint az előbbi alatt. Bizonyítékul a mama egy félvékányi ürületet hagyott vissza, azt alaposan átvizsgáltam, hogy mit tartalmaz, azonban abban mást nem találtam mint almát. Igaz, a mult évben nálunk mesés alma termés volt, ki is hiztak rajta alaposan.

Később midőn a bikkmakk kezdett hullani s az alma fogytán volt már, kezdtek a Sészbe járni makkolni; kíváncsi voltam, vajjon a makkok mit szeretnek jobban, makkot-e vagy vadalmát? Legényemmel összeszedtünk vagy 25 liter makkot és 200 drb. válogatott jobb fajta almát, aztán egy medve váltójára külön kiöntöttük egymás más mellé. Közel egy megfelelő fára ideiglenes magas ülést rögtönöztem s este oda felültem, hogy szelet ne vehessen rólam és kiléhessem az elfogyasztást. Alig, hogy sötétedni kezdett, máris egy kifejlett fekete medve cammogott elő, úgy látszik ez az ő megszokott váltója.

Ahogy a terített asztalhoz ért, megállt, megszimolta mindenik rakást és jobb első lábával az almarakást előbb szétkaparta, mintha alatta valamit keresett volna, aztán bátran neki fogott az elfogyasztáshoz; mohó étvágygyal evett, úgy látszott, mintha már napok óta mitse evett volna, vagy talán a válogatott alma izlett neki. Evés közben

vámterület meghonosításával a melyek mind-egyike biztos haladást nyújt nekünk arra nézve, hogy az ifjak, kereskedőknek, iparosoknak nevelve, maguknak biztos existenciát teremthetnek.

Meg kell szünni azon nagyfoku előítéletnek, amellyel eddig is viseltettek a szülők a nem tudományos pályák iránt, aminek ez lett a következménye, hogy ezer számszaporodtak ez országban, úgy is fölös számmal levő proletárok.

A katonai pálya szintén nem megvetendő, különösen kívánatos volna, ha a haditengerészetet keresnék fel számosabban, mert e téren a magyar elem nagyon kis mértékben van képviselve. A kereskedelmi és ipari pályák előnyét és országunk jövő gazdasági birtokolását tekintve, fontosságát is nem győzzük eléggé hangsúlyozni.

Ipar és kereskedelem ez a két tényező, mely manapság az egész világnak irányítója s az e téren működők épp oly mértékben megtalálják boldogságukat itthon mint a világ bármelyik táján.

Szünjék hát meg ez a közöny, mely a szülőket e tekintetben eddig fogva tartotta, adjuk az ifjakat — kereskedőknek, iparosoknak s ezen új nemzedék nevelésével vessük meg hazánk jövő közgazdasági életének erős fundamentumát.

Hogyan várja Fogaras a kolerát.

Az ázsiai, rettenetes vendég, rava-szul, kigyó módra üti fel fejét hol itt, hol amott, sakkban tartva, örökös félelembé hozva az egész országot. Az egészségügyi bizottságok lázas sietséggel intézkednek országszerte, hogy a félelmetes ellenségnek útját bevágják, hogy

egyszer hallgatózott, egész nyugodt otthonias magaviseletet tanusított. Tehát az alma volt az első fogás neki, ebből kitűnik, hogy a medve jobban szereti az almát mint a makkot. Kíváncsi voltam azonban, hogy ha a 200 drb. almát megenné, utánna hozzá nyul-e még a makkhoz is? Az almát egy utolsó darabig felette, aztán kezdett üríteni, majd egy pár másodpercig ismét hallgatózott; aztán a makk rakáshoz fordult s minden szimatolás nélkül hozzá fogott a bekebelezéshez; ezt még gyorsabban tudta enni, mint az almát, de már mind elfogyasztani nem tudta, mert körülbelül 10 liternyit meghagyott; onnan neki vágott a patak, ugy-látszik megszomjazott, mert vizre ment. Én pedig lemásztam a fáról s kulibámba tértem éjjeli szállásra, — de ott is a medve kitűnő étvágyáról álmodtam.

Tapasztalataim szerint a medve az élelem keresésében nyiltan, bátran megy előre egész férfias jellemet mutat, nem sunyi, rava-sz, lappangó módon, mint például a róka.

Október utoljára felé egy éjjel Pisku Vulturuli magas ülésről lestem a medvéket, hogy milyen és hány jár a dög-re ezen a dög-ülő helyen. Azonban semmi sem akart mozdulni az erdő csöndjében, mintha nemcsak a természet hallt volna meg, hanem még az élők is. Jó egyideig gondolataimban voltam merülve, egyszer csak a hátam mög-gül a bokrokból 2 pásztorok kocog elő s egyenest a dögnek tartottak; éppen a fegyverem után nyultam, hogy a hivatlan vendégeket leduplázzam, midőn az egyik eb el-

a rettenetes járvány kiütését megakadályozzák. Olvastuk, tudjuk, hogy különösen a piszkos helyeken tanázik, a folyók tisztátalan medrében, a trágyadombok körül, a tisztátalan emberi szervezetet rohanja meg és mégis milyen nagyon keveset tesz Fogaras arra, hogy elejét vegye, hogy megakadályozza a kolera kitörését.

Menjünk csak ki a piacra. Milyen piszkos, egészségügyi tekintetben mennyire kifogásolható dolgokat látunk ott. A szél porral fujja be az árukat, a letakaratlan árut sorba kostolgatja a falusi asszony, a városi urhölgy, a cselédek, általában a vásárlók! A gyümölcs rossz, éretlen, a dinnyét fölvágva, darabokban árulják! Se szere se száma a visszaélésnek, ami szembetűnő módon kínálkozik javításra, hát most még mennyi lehet, amit nem ilyen nyilvánosan tesznek!

De nézzünk végig Fogaras udvarain. Szemét és trágya van bőven, pedig különösen ott, ahol az ivóvíz dolgában ilyen hátra maradt állapotok vannak, különösen ott kellene vigyázni. Hány udvarban folyik a trágyalé az ivóvizet szolgáltatató kut közelében?

De az élelmiszereknél is nagyobb ellenőrzést kell gyakorolni. A napokban a méregdrága hus között egy bűzös, karbolszagú, régi kis darab ráadást hozott haza egy cseléd a mészárszékből.

csahintja magát s mindketten visszahuzodnak egész a „stand“ alá. Hát ezek vajjon mitől ijedtek meg? Talán csak nem farkasokat éreznek közeledni? Mig így gondolkoztam a szálerdőből egy nagy fekete medve lép ki s amint az ott csaholó két ebet megpillantja bátran feljűk ugrik, folyton erősen morogva, mire a két eb elkotródott a sűrűbe, a medve pedig egész nyugodt flegmával hozzá látott a falatozáshoz, s oda se hederített annak, hogy az ebek tőle mintegy 100 lépésnyire a sűrűben folyton csaholtak. Kitűnik ebből is, hogy a medve nyilt és bátor természetű, pláne olyan pagonyban, ahol némileg gondo-zva van és kellő nyugta is van neki. Mert a medve ott szeret legjobban megfeküdni ahol csend van.

Nóvember utolsó felében egy 2 éves boos oly vakmerő nagy kíváncsi volt, hogy egyik estén 7 lépésnyire jött a vadász kalibához, ott megállt és benézett a nyilt ajtón holott a kulibában a lámpa, a takarékbán pedig a tűz égett. Feri legényem a kulibában várt reám, az ajtót nyitva hagyta, hogy addig is szellőzzön, míg jövök. Egyszer csak kitekint az ajtón és a havas földön egy alakot lát, hirtelen azt hitte én vagyok, belülről „jó estét“ kívánt neki, mire a mackó elugrott, erre ő kiment s akkor látta, hogy fővadásza helyett a medvének köszöntött...

Medvéim itt december közepén tértek téli szállásokra. Tavaszai előjvetelüket figyelemmel kísérem s alkalmilag erről is befo-gok számolni becses lapunkban.

Valóban felhívjuk az állatorvos ur figyelmét az ilyen megmaradt, bűzös busdarabokra, amelyet a friss hus ráadásaként kapunk. Elég drágán fizetjük a húst, legalább ne együnk kolerát vele.

A pékek működését is szigoruan ellenőrizni kell. Ilyen esetben kérem ostromállapot van és a legszigorubb intézkedések szükségesek. Tisztaság és háromszor is tisztaság, ezt kell hangsúlyozni mindig. Különösen most, amikor himlő, számarhurut is uralkodik és napról-napra szedi a gyermekek között áldozatait. Nem tudom van-e járvány vagy nincs, de annyit tudok, hogy az elmúlt héten Modgyes Pál 13 hónapos gyermeke, Kerekes Gyula 6 hónapos gyermeke és Biszák Gyula néhány hónapos gyermeke halt meg himlő és utána maradt számarköhögésben és hogy csak az Olt utcában három családnál fekszik himlős, számarhurutos gyermek.

De tarthatatlan az állapot a patakok medre miatt is. Jól tudjuk, hogy a kolera a tisztátalan vízből buvik elő leggyakrabban. Kérjük tehát a hatóságot, hogy annyit tegyen meg, hogy a malmoktól éjjel használatlanul lefolyó patakvizet szorítottassa fel éjjelenként a szárazság miatt üresen álló patak medrekbe, hogy a zuhanó, gyors árral folyó, tiszta, havasi víz, a városi szennyet mossa ki éjjelenként a patak-medréből, mert az itt-ott csergedező csekély víz, felszínre juttatja a patak hihetetlenül piszkos medrét. Épületes látvány tárul a kiszáradt mederben az érdeklődő szemek elé. Betegséghez szükséges apró fecskendők, poharak, törött edények között döglött macskák, csontok, belek, huscafatok, hagyma, zöldség szemét, gyümöleshulladék, vasak, majorsághulla, szóval a legképtelenebb holmi meredez felénk a vízből. Ha tehát már semmi egyéb védelemben nem részesül a város nagy adót fizető népe, legalább ezt az egyet kérjük, sőt követeljük, hogy a városon átfolyó patakok medrét éjjelenként töltsék meg vízzel, — a malmoknál éjjel használatlanul lefolyó patakot szorítsák fel különösen az áll. főgimn. előtt elfolyó patak medrébe, hogy éjjelenként mossa ki. Ez sem pénzbe, sem különös nagy fáradságba vagy időbe nem kerül és hathatós védekezés a fertőző betegségek ellen.

Nem akarok rossz próféta lenni, de az bizonyos, hogy akár a kolerát, akár más járványt a keletkezése előtt kell megfojtani, illetve elejét venni, mielőtt a betegség fojtana meg minket. Városunkban az utóbbi pár hónap alatt ugyanis megdöbbentő mérvben haltak az emberek, a gyermek halandóság is erősen gyarapodik, majd ha rakásra hullunk mint az őszi legyek, akkor már

késő lesz a riadalom, a kapkodás, a fejetlenség.

Kérjük az egészség védelmére szükséges legelemibb intézkedéseket sürgősen, akár jön a kolera, akár a vörheny, vérhas és szamarhurut, akár nem, de különösen a patakmedrek, a büzös csatornák kiürítését, kimosatását feltétl nélkül követeljük.

Fogaras, 1910. szept. 17.

Orvos növendék.

H I R E K.

— **Személyi hír.** Széll Ignác v. b. t. t. ny. államtitkár és fia Széll József főispánunk, — aki Budapesten időzött, — f. hó 15 én este városunkba érkeztek.

— **Esküvő.** Ma, szeptember 18 án esküszik örök hűséget a fogarasi iparosság egyik törekvő, fiatal tagja Kész Pál cipész, Pataky Idának Marosujvárról. Tartós boldogság kísérfje derék polgártársunk frigyét.

— **Értesítés.** Alólírott táncitanító, mély tisztelettel jelenti, hogy ez alkalommal itt Fogarason, meg nem nevezhető, közbe jött akadályok miatt, bizonytalan időre elhalasztotta a táncanfolyam megnyitását. Simkovits József, okl. táncitanító.

— **Sajtóper.** Közönségünk előtt ismeretes, hogy annak idején B. Kovács József polgártársunk a „Nap”-ban éles hangú támadást tett közzé Bauszern, volt főispán ellen, amelyben mint epizod alakot Kőkösi, volt vármegyei pénztárost is megemlítette. Kőkösi sérelmesnek találta a reá vonatkozó megjegyzést és sajtóper indított a szerző ellen. A négy év óta huzódó sajtóperben e hó 13-án volt a budapesti esküdtzéki tárgyalás, amelyen Kovács József bizonyítást kért, amit a bíróság elrendelt. A bizonyítás során Borsai Rezső és Magyarai Kálmán, fogarasi vármegyei hivatalnokok eredeti akták és megtörtént események elmondása alapján bebizonyították Kovács József igazát és így az esküdtzék fölmentette Kovács Józsefet s a perköltségekben Kőkösit marasztalta el. Ezzel bezáródott a Bauszern éra utolsó aktája is.

— **Az ebadó.** Az ebadó alap fölhasználása dolgában az egyes törvényhatóságoknál különböző a gyakorlat. Igen sok helyütt ez alapot a rendeltéstől eltérő célra is fölhasználják. A földmívelésügyi miniszter ez okból leiratot intézett a törvényhatóságokhoz, melyben értesíti azokat, hogy az ebadó alap fölhasználása dolgában jövőben hozandó határozatokat csak az esetben erősítheti meg, ha az alapot közbiztonsági fölállítására, alakítására kiegészítésére, állatvadászok létesítésére vagy más állattenyésztési és állategészségügyi célra illetőleg községek ilyen célt előmozdító intézmény létesítéséinél szükséges segítésére fordítják.

— **Vonat összejövetel.** Nagyszébenben f. hó 10-én délután a magyar vonat a román Cainen állomásról visszatérve a 10-es számu őrháznál — ahol a fogarasi hitelszövetkezet farakodója van, tolatott. Egy Románia felől érkező tehervonat a tolatással elfoglalt vonatnak neki ment. Az összejövetel következtében 4 kupé kisiklott s 3 ezek közül teljesen megrongálódott. A személyzet ideje korán leugrott úgy, hogy ember életben nem történt kár. A nyomozást megindították, hogy kit terhel a felelősség.

— **Műkedvelői előadás.** A fogarasi magyar református Bornemisza Anna nőegylet e hó 11-én választmányi ülést tartott, amelyen október hó első vagy második napján műkedvelői színelőadással egybekötött táncestély rendezését határozta el a választmány. Együttal a kivitellel megbizta az egylet kiváló és ügybuzgó elnöknőjét Benedek Gyuláné urnót, aki ismert tapintatával és közti tiszteletben álló, rokonszenves egyéniségével eleve is biztosítja a legteljesebb sikert, ami ennél a kitűnő hírű egyletnél előre láthatólag ismét bekövetkezik. Előre is felhívjuk közönségünk figyelmét a mulatságok sorában egyik legelső és legkedvesebb szórakozására amit a Bornemisza Anna nőegylet készít számunkra.

— **Az ellenőrzési szemle elmarad.** A magyar királyi honvédelmi miniszteriumnak rendelete alapján a császári és királyi közös hadsereg és a m. kir. honvédség legénységének ellenőrzési szemléje a folyó évben nem lesz megtartva. A tartalékos tisztek, tisztviselők, hadapródok és hadapródjelöltek bemutatása azonban az eddigi módon az évben is meg fog tartatni.

— **Az állami tanítók állami pénze.** Az állami tanítók körében nagy az elégedetlenség amiatt, hogy míg az állami tisztviselők lakpénze 1908. év utolsó negyedétől kezdve felemeltetett, az állami tanítók most is a régi és elégtelen lakáspénzben részesülnek. Az állami tanítók ezt annál inkább igazságtalanságnak tartják, mert a törvény maga is állami tisztviselőnek ismeri fel az állami tanítót s így méltán tartanak igényt az egyenlő elbánásra. Az állami tisztviselők országos egyesülete már másfél év előtt előterjesztéssel élt az akkori kulturminiszter Apponyi Albert grófhoz, de az előterjesztésnek nem volt eredménye. Most az egyesület kérelmét újból előterjesztette. Zichy János gróf kultuszminiszternél. A tanítók remélik, hogy a legközelebbi költségvetési tárgyalás keretében ez a kérdés kedvező megoldást nyer.

— **Mozgalom a pálinkás boltok bezárásáért.** A budapesti hatodik kerületi munkásság, mozgalmat indított, hogy a főváros rendelje el a pálinkaboltok bezárását minden szombat este hat órától hétfő reggel hat óráig. A fővárosihoz memoradumot fognak benyújtani, amelyben hivatkoznak a szeszitalok ivása által okozott gazdasági és erkölcsi károokra és arra, hogy a gyakori és sokszor emberhalállal járó várnapi vereke-

dések is mind alkoholos állapotban mennek végbe. A kormányhoz is hasonló kérvényt fognak benyújtani. Nem ártana ha a fogarasi munkások is mozgalmat indítanának a pálinkás boltok bezárása ügyében, legalább sok szombat éjjeli botrány, a heti bér elvéreése és a családi szerencsétlenségnek vétetnék eleje.

— **Vöröstoronyi vasuti csatlakozás.** Szebenmegye feliratot intézett a kormányhoz, hogy a romániai szerződésre vonatkozó okmányok kicserélése alkalmával igyekezzék a román kormányt egy régi kötelezettségének teljesítésére szorítani. Románia ugyanis évekkel ezelőtt elvállalta a vöröstoronyi vasuti csatlakozás kiépítését. Ez a vasuti csatlakozás, melynek pedig igen nagy hasznát látta volna az egész délvidék, mindaddig nem készült el. Az új kereskedelmi szerződéseket megelőző tárgyalások során pedig egészen elfeledkeztek róla. Szebenmegye mos figyelmezteti a kormányt erre a mulasztásra és reméli, hogy így utólag is sikerülni fog rábírni Romániát, régi kötelező ígéréstének bevéltására.

— **A brassói kereskedelmi és iparkamara folyó évi szeptember hó 19-én, hétfőn délután 3 órakor saját hivatalos helyiségében teljes ülést tart a következő tárgysorozattal:** 1. Elnöki előterjesztések az ügyforgalmúró. 2. Véleményadás Nagyszében városnak módosított bérkoosi szabályrendeletéről. 3. Szeben vármegye közgazdasági bizottságának átirata a nagydisznódi szövőiskolát látogató tanulók részére ösztöndíjak kiírása iránt. 4. Két ipari és egy kereskedelmi, 600—600 koronás kamarai ösztöndíj adományozása. 5. Az osztrák kiviteli Egylet átirata az egyéves önkéntesi szolgálatra vonatkozó határozatoknak a véderőről szóló törvény reformja alkalmával leendő módosítása tárgyában. 6. A temesvári társkamara támogatás végett beérkezett felterjesztése, a m. kir. államvasutak tűzifa kereskedése ügyébep. 7. A miskolci törzskamara felterjesztése az u. n. „beraktározási vállalatok” jogi szabályozása iránt. 8. Állami segély engedélyezése iránti kérvények véleményezése.

— **Luxus lóvásár.** A brassói állatvásár téren e hó 19-én luxus lóvásár lesz.

— **Mire jó a dezinficiálás?** Szegény Fábán József Pál, haralyi születésű 64 éves ember, míg él, mindig megemlékezik arról, hogy 1910-ben a Halley-üstökösön kívül, a kolera is rémitgette az embereket. Ez magában véve nem olyan rossz dolog, mert úgy is nehéz munkát kapni, mert sok a munkás, és kevés a munka, hadd vesszen el néhány ezer ember kolerában. Baj azonban, hogy az urak kitalálták a kolera elleni védelmet a dezinficiálással. Látszik, hogy nem szegény embernek való ez az eljárás, mert lám tisztességesen ki sem lehet mondani a nevét. Az is bolond volt, aki kitalálta. És a szegény öreg Fábánnak volt oka miért elkeseredni a fertőtlenítés ellen. Tegnap jött az öreg bácsi Szinajából Fogarasba és motyójába volt

A valódi SINGER varrógépek főraktára.

Előnyös részletfizetési kedvezmény, legmesszebbmenő jótállással. Ingyen tanítás gépvarrásban, himzésben u. m.: lapos, homok, aszur, aplikáció, kongre, spanyol, smyrna stb. !! A legkényesebb **fegyverek, varrógépek és kerékpárok** javító műhelye, vadászfelszorelési cikkek, kerékpárok és alkatrészek dus választékban.

SÁRKÖZY JÓZSEF,
puskaműves és mechanikus. (Bethlen-utca 4)

eldugva az egész életén át megtakarított pénze 960 frank, szép csillogó aranyokban és ezüstben. Predealon aztán addig-addig dezinficiálták az öregnek a holmiját, míg egy szemfüles tolvaj az egész zacskó pénzt — eldeziniciálta. A rendőrség nyomozza a tolvajt.

— A brassói csendőrkerület köréből. Kacsur Pál, V. számú csendőrkerületbeli főhadnagy esztergomi szakasz parancsnok hasonló minőségben a brassói csendőrkerület gyergyószentmiklósi szárnyához helyeztetett át, — Lukács Ferenc, Tamás Sámuel, Józsa Imre, Imreh Ferenc és Erős András őrsvezetők címzetes őrmesterekké léptek elő. — Szabó Miklós címzetes őrsvezető, őrsvezetővé lépett elő.

— Bonyodalmak a hosszufalusi járásbíróóság megszüntetése körül. A hosszufalusi járásbíróóság fentartása érdekében, mint értesültünk, a község részéről küldöttség készül az igazságügyminiszter elé járulni. Habár nézetünket, melynek már kifejezést adtunk — fenntartjuk, csak természetesnek találjuk, hogy a község ragaszkodik a járásbíróósághoz és mindent elkövet, hogy az a szemrehányás ne érje, hogy mit sem tett a járásbíróóság megtartása érdekében.

— A romániai iskolák megnyitásának elhalasztása. Mint a „Kel. Ért.”-nek Bukarestből sürgönyözik, Spiru Haret romániai közoktatásügyi miniszternek egy rendelete jelent meg ma a hivatalos lapban, mely rendel a miniszter a fenyegető kolera-járványra való tekintettel az összes elemi, közép- és szakiskolákban bizonytalan időre elhalasztja a beiratkozásokat. E rendelet egyaránt szól az állami, községi és magániskolákra. A miniszter rendeletében megjegyzi, hogy rendelete ne ijesszen meg senkit sem, mert csak a szükséges óvatosságból történt sz iskolai beiratások elhalasztása.

— Körözések. A bécsi rendőrség körözőlevelet bocsátott ki Klauser Antal ellen, aki Bécsben Thoman Gyula néven mint portás több helyen volt alkalmazva. Nevezettnek az a büne, hogy a bécsi kath. kereskedősegédek egyletének kárára 12.000 koronát elikkasztott és megszökött. Klauser 46 éves, magas, erős termetű ember. A rendőrség 300 korona jutalmat ad annak, aki nyomra vezet. — F hó 8-án ismeretlen tettesek feltörték Káldor Zsigmond temesvári nagytőzsde-tulajdonos üzletét és 800 korona áru okmánybélyeget, 400 korona készpénzt és körülbelül 600 darab egyiptomi cigarettát elvittek. A tetteseket körözik. — A nagyváradi rendőrség körözőlevelet adott ki azon egyén, esetleg egyének letartóztatására, akik aug. 9-én Sigmund Andor nagyváradi lakos lakásába betörték és több értékes tárgyat magukhoz véve megugrottak. Nevezetesen elvittek 2 darab antik, gömbölyűre kovácsolt, masszív ezüst dobozt 1 darab tömör ezüst ruhakafét, 4 darab ezüst cigarettatárcát és egy ezüst gyufatárcát.

— Bucsusok életveszélyben. Székelyudvarhelyről 140 bucsus ment az Arad—Csanádi vonaton Máriaradnára. Visszajövet a vonat az ujszenttamási állomáson, hibás váltó állítás következtében neki ment az állomáson veszteglő tehervonatnak. Oláh Mihály székudvari plébános a fején, özvegy Bohus Józsefné a lábán, Nagy Antalné a combján sebesült meg súlyosan, 6 könnyebb sérülést szenvedtek. Az ügyesség vizsgálatot indított.

— Miért késik az aszfalt? Az iskolák megnyitják, az áll. főgimnázium előtt is több száz láb tapossa a gyalogjárót, sőt az őszi esőzések is közelebből kilátásba vannak — az áll. főgimnázium előtt azonban a kora tavasz óta lerakott és elkészített alapozás még mindég várja az aszfalt öntést. Vajjon tartosabbá, jobbá, teszi-e az aszfaltot, hogy az alapja olyan sokáig rongálódik, repedez, kopik? Vajjon miért nem öntik be azt az alapot már egyszer az aszfalttal?

CSARNOK.

Havasi dal.

Dimbovica vize édes...
Jer e forrás friss vizéhez!
Szép folyó! ki vized issza,
Vágyik annak szive vissza
Utánad.

Zug a fenyő a havason,
Ha rajta a szél átoson.
Ez a zugás csoda szép szó,
Sziveinkben visszahangzó
Örökre.

Meleg nyár van, forró nyár van,
Aratnak lenn a határban;
A havason hó fehérlik...
Ki távol van, szive vérzik
Utána.

Sziklák felett kering a sas,
Hazája az örök havas.
A sikon lenn csak veréb él.
A hegylakó sohasem fél...
Mint a sas.

Sziklatetön gyopár terem;
A hegyen él a szerelem.
A hegy fia tisztán szeret,
Mindig szeret, el nem feled
Sohasem.

Gagyai Jenő.

(Felsővisti.)

A vihar.

Elbeszéli: Hock János.

Harmadéve Dél-Franciaországba utaztam az Adria fiume—szicília-marseillei vonalán. Fiumében hajóraszállás előtt összevásároltam a piazza Adamichon a könyvtárbanál egy csomó folyóiratot és füzetet, hogy legyen mit olvasnom utközben. Első este az ágyban elővettem az egyik olasz folyóiratot,

— ha jól emlékszem, a milánói Treves-cég kiadványa volt, — hogy legyen min elaludnom. Lapozgattam benne. Egyszer megakad a szemem egy kis nautikai cikken. Mit is olvasna az ember, mikor odakint a tenger mormol, ha nem nautikai cikket!

Hát igen ügyes, igen eleven volt a cikkecske. Sőt azt mondom, olyan pompás népszerűsítése a hajós ismereteknek, amilyenre még alig akadtam. Tüstént megértetem belőle: mi a chronometer, mi a sextans, mi a log. Hát legalább nem leszek itt a hajón egész falusi ember.

Másnap ebéd alatt a kapitány urakkal már az idő és a sebesség mérésén vitatkoztam; s mikor csodálkoztak rajta, honnan tudom én ezt a sok műszót, én mindent megvallottam, hogy abból az olasz folyóiratból.

— Mert az a cikk igazi remekmű; névtelen írója nemcsak tengerész, hanem művész is. Vajon ki lehet?

A harmadik kapitány (kis barna fiatal ember (csöndesen elmosolygott magában. Aztán kiitta a borát és fölment a hidra.

Mi a manó?

Délután megcsiptem őt odafönt:

— Miért mosolygott ön, mikor ama cikk szerzőjéről beszéltem?

A kapitány elpirult egy kicsit:

— Azért mert ezt a semmiséget én irtam.

De én erősen gratuláltam a derék ifjunak. Bizony kár, hogy a log-könyvbe irogat az olyan ember, akinek így fog a pennája. Beszélni fogok a miniszterrel, hogy a tengerészeti hatóságnál, vagy a révkapitányságnál gondoskodják számára valami szép nyugalmas állásról.

A fiatal kapitány szerényen mosolygott.

— A kollegáimnak ne szóljon tisztelendő ur. Röstelleném, ha tudnák, hogy fir-kállok is néha.

Molfettánál vihar kapott elő bennünket. Barit meg sem közelíthetjük. Reméljük, hogy Catania felé jobb idő lesz. De az orkán nőttön nőtt. Engemet a tengeri betegség nem bánt. A parancshidról néztem a zöld vizek zordon hegyes vidékét: a roppant hullámok. Fecsegni is szerettem volna a kapitány urakkal. De a kapitány urak nem igen voltak jókedvűek. Harapófogóval kellett belőlük kihuzni a szót.

Éjszaka jól aludtam volna, ha nem kellett volna minduntalan az ágy szélébe kapaszkodnom, hogy ki ne vessen a hajó ingadozása. És hallgattam, mint mérsékli a gépész a csavar forgását, mikor a hajó fara kiemelkedik a vízből. S ugyanakkor azt is észrevettem, hogy a gép lassan jár. Vajon miért nem haladunk mi con tutta forza?

Reggel aztán megtudtam.

Elég jó kedvvel kapaszkodtam föl a hidra, de megdöbbenett, milyen hosszú képe van odafönt mindenkinek. Legkivált az én generális kapitányomnak.

Hát azért nem haladunk teljes erővel, mert a szén fogytán van. Takarékoskodni

FIGYELEM!
"AIDA" VERGE és "BLUE STAR" CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIAK.
:-: ÓVAKODJUNK ÉRTEKTELEN UTÁNZATOKTÓL! :-:

kell vele. Egy kis mulasztás történt: nem vettek be eleget. Jó időben elég lett volna sőt untig elég. De most...

Ejnye, ennek fele se tréfa!

S ezt aztán még erősebb meggyőződéssel mondtam másnap.

Most már úgy volt, hogy egyenest Malta felé törekszünk. De otrantonál egy oldalba kapott bennünket a vihar, hogy azt mondtuk, a mit az egyszeri török kapitány: „Malta jok!” (Malta szigetje nincs!) S immár a comandante is erősen ráncolta a homlokát. A kis kapitány meg sápadt volt, mint a rongy.

Baj van, igazán baj van!

Mert a szén füstté változva csak egyre gomolygott kifelé a kúrtón; s vajon meddig tart még benne? Hátha csak estig, s akkor mi lesz velünk?

A vihar tombolt. A hipon lenni nem lehet többé veszedelem nélkül, mert az átcsapó hullámok majd kiragadták az embert. A comandante szigorúan követelte, hogy menjen le a terembe.

Ott is rossz világ volt. Kimozdult a helyéből és összetört mindent, ami mozdulhatott és törhetett. Kapaszkodtam a divánon, egy lámpás meg nem tudom hány tányér cserepei közt.

Egyszer csak betántorog az én kis kapitányom, s az asztalba fogódzva, megáll elöttem:

— Tisztelendő ur czeretnék valamit mondani.

— Kérem, tessék...

— Emlékszik arra az olasz folyóiratra?

— Melyikre?

— Arra, a melyikben az a nautikai cikk volt.

— Hogyan!

— S ugy-e arra is emlékszik, hogy én azt mondtam, hogy azt a cikket én irtam?

— Arra is emlékszem.

— Hát tisztelendő ur... megvallom, hát meg kell vallanom, hogy... hogy azt a cikket nem én irtam!

Ezt mondta a kis kapitány. És könny csillogott a szemében. Azzal kiszaladt, azaz, hogy kibotorkált a teremből.

De én nem mosolyogtam. Mert eszembe jutott Jónás próféta igéje: „Tudom, hogy én miattam támadott ez a nagy vihar titeátok.” Meghatott pillantásom kísérte a hívőt, az igaz embert.

És most kegyeteken a sor, hogy mosolyogjanak vagy ne mosolyogjanak.

... Félóra mulva elült az orkán. A szél kedvezőre fordult. Alkonyatkor mér alig volt fodros a tenger.

Este vigan vacsoráztunk Malta kikötőjében.

△ **Óvakodás kolera ellen.** A mai napokban járványosan fellépő koleras időben nagyon ajánlatos a fogakat rendbe hozni és ezt legjobban eléri az ember ha az **ALDAN LEON** ur (Fogaras, főtér) fogtechnikus műtermét keresi fel, a hol 10 évi jótállás mellett mindennemű fogászati műtétet végez nevezett.

△ **Nincs jobb és olcsóbb fémtisztító** mint a **GLOBUSZ-fémtisztító-kivonat**, amely már esztendők óta kitűnően bevált és millió háztartásban használatos. E kitűnő készítményt az ifjabb **Fritz Schulz** betéti tár-

saság **Aussig a/E** gyártja. A **GLOBUSZ-fémtisztító-kivonat** minden arany, ezüst, nikkelt, sárga- és vörös rézből készült tárgynak gyorsan és fáradtság nélkül pompás, tartós fényt kölcsönöz, abszolút ártalmatlan, nem karcol és nem hagy nyomot maga után. A **GLOBUSZ-fémtisztító-kivonat** soha tisztító erejét el nem veszíti, nem piszkít, mint a tisztító pomádé és sokkal jobb és kiadósabb, mint a legtöbb forgalomban levő folyékony fémtisztító. Száz szónak egy a vége: a **GLOBUSZ-fémtisztító-kivonat** a legeslegjobb fémtisztító, amelyet kiválósága miatt több ízben kitüntettek, így legutóbb a **St.-Louisi** kiállításon 1904-ben, a nagy díjjal. Ezért csak ezt használjuk, de ügyeljünk arra, nehogy valami értéktelen utánzatot szózzanak a nyakunkba, mert sok ilyen van. Mindig a valódi **GLOBUSZ-fémtisztító-kivonatot** kérjük dobozban és védjeggyel ellátva. Kapható minden fűszerkereskedésben, droguériában stb. stb.

A bányásra ingerlő ricinus olaj helyett számos orvos a **Ferencz József-keserűvizet** rendel. Klinikai tapasztalatok igazolják, hogy ez a tiszta természetes gyógyvíz még oly esetekben is a nyákhárgyák izgatása nélkül gyors és fájdalommentes tisztító hatással járt, amelyeknél más hashajtószereknek már nem volt meg a kellő hatása. A főváros egyik legrégebbi közkórházának igazgatósága ezért ekkép fejezi ki elismerését: „Mint igen hatásos levezető- és hashajtó-ásványvíz a „Ferencz József-keserűviz kiválóan ajánlható.” Utánzatoktól tessék óvakodni! A hol raktár nincsen, a legjobb közvetlenül a **Ferencz József-keserűviz** források szétküldési igazgatóságához, Budapesten, fordulni.

— **Jogi vizsgákra való készülés megkönnyítése.** Dr. Dobó- jogi szeminárium Kolozsvárt azok érdekében, akik hátralevő jogi vizsgálatukat szeptember hóban avagy esetleg később akarják letenni, de Kolozsvárt szigorlatuk előtt csak rövid ideig tartózkodhatnak, tankönyveket helyettesítő s az összes szigorlati kérdéseket felölőle jegyzeteit már most kikölesünzi az illetőket szigorlatuk előtt pár napi rekapituláló kurzuson előkészíti s többszöri próbaszigorlaton az egész anyagból kikérdezi. Aki jogvégzett, azt három hónap alatt doktorátushoz juttatja az intézet, mely a kolozsvári összes jogi vizsgákra előkészíti. Tanrend-szerét és működését ismertető könyvét „Tájékoztató a jogi szemináriumról” díjmentesen megküldi.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
THIERFELD DÁVID.

Hirdetések.

3 **UTCAI SZOBÁBÓL ÁLLÓ I. EMELETI LAKÁS** — megfelelő mellékhelyiségekkel — október 1-től kiadó. Bővebbet: **HERMANN** gyógyszer-tárban.

2 külön bejáratu batorozott szoba 30 koronáért, vagy egyenként 20 koronáért **KIADÓ** özv. **Benedek Gyuláné**nál **Bornemissza-utca.**

K **iadó** október hó 1-től a **Honvéd-utca 21. sz. alatt 2** szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló lakás. — Bővebbet ugyanott.

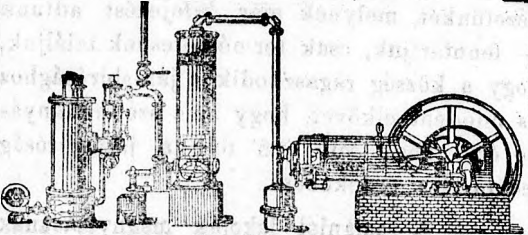
S **ürgősen eladó** egy keveset használt c séplő gép, motor nélkül, teljesen jó karban **Hurézén.** (Tudakozódni lehet: **Vicente Zsigánál**)

B **etlen-utcai 51. számú ház** előnyös feltételek mellett szabad kézből eladó. Szükséges tőkebefektetés 3200 kor. Tudakozódni ugyanott lehet.

Szabó és Társa

MOST: Budapest, V., Báthory-u. 22.
* * **AZELŐTT: Gyar-utca.** * *

Ajánlják ugy faszén, kokszt, antracit és barnaszén tüzelésre alkalmas szivógáz telepeit.

Üzemköltség légerőnként körülbelül 1/4-2 fillér. Legmesszebbmenő jótállás. Árjegyzék ingyen.
* **Olcsó arak részletfizetésre.** *

KÖHÖGÉS, REKEDTSÉG ÉS HURUT ELLEN NINCS JOBB! A

RÉTHY-féle

Pemetefü-cukorkánál

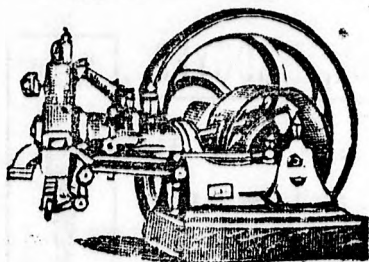
Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan **RÉTHY-félét** kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 DOBOZ 60 FILLÉR.
Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

LONEREFÉJTŐ GEPEK
EGYSZERŰ ÉS REJTŐS TISZTÍTÓ SZERKEZETTEL 650-1250 %
DÖSSZELESGÉP, DÖZGÉP, MOTOR, 3 JÁRGÁNYOS HAJTÁSNA
SZABADALMAZOTT EGYESÍTETT
LONERECSEPLŐ FEJTŐ-ÉS TISZTÍTÓ GÉP
OLCSÓ ARAN
HELYEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK
ÁRMEGYÉNY FELMÉRÉSNA
DÍJMENTESEN KÜLD
SZÜCS ÖDÖN
BUDAPEST
VI. NAGYMEZŐ UTCA 66

Drezdai Motorgyár részvénytárs.

Németország egyik legrégebb és legnagyobb motorgyára.

Szállít szakkörökben elismert
: legjobb gyártmányu :
:

Benzin-, Nyersolaj-, Gáz-, Petroleum-

**MOTOROKAT és
LOCOMOBILOKAT**

valamint SZIVÓGÁZMOTOROKAT

Meglepő ujdonság!

Egyetemes generátorunkkal

a tényleges lóerő

óránként csak kb. 1 fill. kerül.

Vezérlépviselet:

Gellért Ignác és Tsa

Budapest, Teréz körút 41 — Telefon 12-91.

Legmesszebbmenő jótállás. : Kedvező fizetési feltételek.

IZSÁK BENŐ

KÉSZ FÉRFI-, FIU-
ÉS GYERMEKRUHA
□□ RAKTÁR. □□

FÉRFI SZABÓ
FOGARAS.

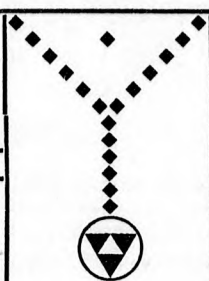
KÉSZ FÉRFI-, FIU-
ÉS GYERMEKRUHA
□□ RAKTÁR. □□

AJÁNLJA DUSAN FELSZERELT
BEL- ÉS KÜLFÖLDI

DIVAT SZÖVETEIT.

KÉSZ FÉRFI-, FIU- ÉS GYERMEK-
RUHA RAKTÁRÁT NAGY VÁLASZ-
TÉKBAN. Mérték utáni rendelése-
ket pontosan és gyorsan készítik.

OLCSÓ ÁRAK! MODERN SZABÁS!

Millió háziasszonyak tisztítanak

Globus

Fémtisztítókivonatal

mely a legjobb Fémtisztítószer a világon.

Arpád tér 5. szám alatti
ház anyaga
azonnal eladó.

Bővebbet: Thierfeld Dávid könyvkereskedésében.

Zongora hangoló és javító. A jécsi
cs. és kir. udvari operaszínház volt
alkalmazottja. Szakszerű szolid munka.
Zongora hangolás tisztítással 6 kor. Javitá-
sok megegyezés szerint jutányosan. ÉBER
BERNÁT, Szarvas utca 2. (hid-utca sarok).

Huréz-utca 4. sz. alatti ház
szabad kézből eladó.
Tudakozódní ugyanott.

ŐSZI és TÉLI IDÉNY!

A t. olvasó becses figyelmébe ajánlom, hogy szükségletét

FÉRFI-, FIU- és GYERMEK RUHÁBAN

s ugyszintén

női- és leány felöltőkben, costumök,
aljak, bluzok, pongyolák, juponok, stb.-ban

csakis kizárólag

ASCHER J. cégnél Brassóban, Lensor 26. sz.
szerezze be.

Postai megbizások utánvétel mellett leggyorsabban eszközöztetnek, mely alkalom-
mal csak a mellbőség, szín és hozzávetőleges árak megjelölendők. Nem megfelelő
áruért a pénz készségesen visszatérítettik.

Felkérem a t. közönséget, hogy Brassóban leendő tartózkodása alkalmával üzletemet
— minden vételkötelezettség nélkül — megtekinteni sziveskedjék.

Kiváló
tisztelettel

ASCHER J. BRASSÓ, Lensor 26.

Az Olla több mint 2000 orvos által legmegbízhatóbbnak ajánlva.

OLLA Gummi. A tudomány mai állása szerint beigazolhatólag legjobb létező Gumióvszor.

Szakorvosok által megvizsgálva és legjobbnak minősítve. Két évi jóállás. Ára tucatonta 4, 6, 8 K.

Kapható az ország minden gyógyszerárában és jobb drogeriákban.

FOGARASON: Steinburgi P. Frigyes, Hermann J., és Dr. Kontsveller Károly urak gyógyszerárában.

Követelje azonban, hogy szállítója önnek csakis »OLLA«-t adjon és ne engedjen magának csekélyebb értékű utánzatot, mint ép oly jót feldicsérni.

Az elárusítóhelyek kimutatását, árjegyzéket és eredeti propaganda reklámot ingyen küld az OLLA gummigyár Wien, I/184. Praterstrasse 57. Eredeti mintagyűjtemények 12 darab Kor. 5 —

MINDENNYI KÁRHID!

JÓL JAR
HA VALÓDI
PALMA KAUCSUK
SAROK
VAN CIPŐJÉN

DE
ROSSZUL JAR
HANEMÜGYELA
VÉDJEGYRE
TESSÉK
KIPRÓBÁLNI!

! Kérjük címet jól megfigyelni !

Amerikába

való indulás Havreből minden szombaton,
Bécsből minden kedden.

Jegyek kaphatók a

'Französische Linie'
utján.

Amerikai vasuti jegyek minden állomásra eredeti áron.

Közlebbi felvilágosítással szolgál díjmentesen és franco a:

'Französische Linie'

WIEN, IV., Wiedener Gürtel Nro. 12.
(Gegenüber der Süd- und Staatsbahn).

! Kérjük címet jól megfigyelni !

Czell Frigyes és Fiai

bortermelők és bornagykereskedők, MEDGYES.

Legjobb beszerzési forrás valódi erdélyi természetadta tiszta
!! HEGYI BOROKBAN. !!

Hordókban és palackokban!

:: KITÜNŐ SAJÁT TERMESÜ ÉS VÖROS BOROK. ::

Hirdetések

jutányos áron felvételnek
e lap kiadóhivatalában.

Egy különbejáratu

butorozott szoba
azonnal kiadó.

Bővebbet:

SCHUL BÉNINÉL

Görög-utca 30. sz.

Figyelem!

Figyelem!

Özv. Engel Vilmosné

gőzerőre berendezett festő- és vegyi tisztító intézete, FOGARASON.

Elvállalja:

téli kabátok, felöltők, női- és férfiruhák, egyenruhák és keztük vegyi tisztítását és festését. A ruhaneműek felbontatlanul, héliással együtt festetnek és tisztítottak. A vasálás a tisztításhoz és festéshez hozzátartozik.

Pontos és gyors kiszolgálásról mindenkit biztosítva, támogatást kér:

Özv. Engel Vilmosné.

Fióküzletek: Nagyszeben, Brassó és Kőhalom.

Házassulandók figyelmébe!

Jegygyűrűk,
nászajándék-
tárgyak!

Részletfizetésre

A legelőnyösebb
bevásárlási
forrás!

OMEGA órák, arany, ezüst és acélban.

SCHAFFHAUSENI órák,

arany- és ezüstben. — BIZONYÍTVÁNYOKKAL ELLÁTVA!

Nagy választék:

Arany-, ezüst- és China-ezüst tárgyakban. Ütő- és ébresztő órák. Grammotonok és lemezek a legujabb főlvételekkel.

ROSENBAUM JÓZSEF,

ékszerész és műorás üzletében szerezhető be.

FOGARAS — Ferencz József-tér 17. szám.